

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Archiepiscopo Magdeburgensi & suffraganeis ejus, Abbatibus, Prioribus,
Decanis, Archidiaconis, & universis Clericis tam subditis quàm Praelatis in
Magdeburgensi provincia constitutis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

ex minimis meis fecistis, mihi fecistis. Et ideo temporalia ministratis aliis, ut sempiterna recipiatis ab ipso. Sed numquid non verius est, vel æquè verum, quod Christo facitis, ipsi facitis? Numquid Dominus in se non acceptabit obsequium, quod acceptat in servo? Numquid non legistis qualiter Christus tempore passionis eorum represerit scandalum qui dicebant *Potuit hoc unguentum venditari plusquam trecentis denariis, & dari pauperibus*, dicens ad eos: *Pauperes semper habebitis vobiscum, me autem non semper habebitis?* Numquid non verum est verbum ejus, ut pauperes non semper habeatis vobiscum, quibus, cum velitis, benefacere valeatis? Ipsum autem non semper habebitis peregrinum, exulem, & ejectum, nec forsan de cetero ei poteritis in tantæ necessitatis articulo subvenire. Ecce etenim stat ad ostium vestrum, & pulsat. Aperite celeriter illi jam, non tam aliis pro ipso quam ipsi pro vobis grata subsidia porrigentes. Ejectus enim de terra nativitatis & resurrectionis suæ, de qua dicit in psalmo, *Hereditas mea præclara est mihi*, & quasi captivus detentus in cruce, quæ secundum Apostolum est gloria nostra, clamat ad omnes, clamat ad singulos: Exurgite in adiutorium mihi, mihi exuli & profugo subvenite, retribuentes saltem modicum mihi, qui vobis universa concessi. Nec hoc dicimus tanquam ejus omnipotentia derogemus, cum ejus voluntati nihil possit omnino resistere, sed ut succursum hujusmodi demonstramus sibi quasi propriè proprium exhiberi. Monemus igitur universitatem vestram & exhortamur in Domino, & in remissionem vobis injungimus peccatorum, quatenus, ne sitis aliquibus perditionis occasio, ne majus scandalum in Ecclesia genereris, ne Clericis & laicis non subveniendi terræ orientali præbeat exemplum, immo ut Christo subveniatis exuli, & qui rursus in membris suis crucifigitur, crucifixo, & alios ad ejus subsidium animetis, tollentes materiam scandalali quod ex hoc contra vestrum ordinem est subortum, aliquam certam & competentem summam, quam nos merito acceptare possimus, sine dilatione qualibet per vestras nobis litteras exprimat, in terræ sanctæ subsidium, si oblationem vestram probaverimus, convertendam, vel saltem quinquagesimam

partem omnium reddituum & proventuum vestrorum, æstimatione habita diligenti, collectam fideliter in unum locum sub aliquorum Episcoporum testimonio consignetis. Alioquin, ne si vos cervices vestras excusseritis ab hoc jugo, illicitum reputent alij eleemosynas pauperum in stipendia convertere bellatorum, & patrimonium Christi effusione sanguinis defensare, ne ceteri etiam scandalizentur in vobis, si quinquagesimam propter hoc nolueritis exhibere, cum ab eis quadagesimam exigamus, & nos præter aliud subsidium, quod nobis Dominus inspirabit, decimam statuerimus exhibere, præter indignationem divinam & inobedientiæ culpam, quam propter hoc incurreris, suspendemus privilegia vestra, & universis Ecclesiarum Prælatiis dabimus in mandatis ut vobis non deferant eorum obtentu, sed eis non obstantibus à vobis jura sua tam in decimis quam aliis plenè de cetero consequantur. Quòd si nec sic volueritis obedire, experiemur in vos utrum in Cistercienses fratres plenam jurisdictionem, sicut in alios, habeamus. Datum Laterani V. Kalen. Januarij.

In eundem modum Præmonstratensi & universis Abbatibus Præmonstraten. ordinis. Novit is qui nihil ignorat &c. usque ad verbum Episcoporum testimonio consignetis. Datum Nonis Januarij.

ARCHIEPISCOPO MAGDEBURGENSI & suffraganeis ejus, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, & universis Clericis tam subditis quam Prælatiis in Magdeburgensi provincia constitutis.

GRaves orientalis terræ miseriae & necessitates urgentes jam potius peccatis exigentibus deslere cogimur quam referre, cum ad eum statum (si status tamen dicendus est casus, quod dolentes dicimus) eadem terra devenit ut nisi citius ipsius fuerit necessitati succursum, & occursum conatibus paganorum, pauci Christiani, qui se defensionem hereditatis Domini & crucifixi obsequiis devoverunt, hostiles sagittas sui sanguinis effusione inebriaturi credantur, & paganorum gladiis suis jugulis placaturi, reliquiis desolationis illius terræ sine spe humani subsidij perdendis totaliter, & ab hostibus occupandis, cum de partibus illis penè omnes jam redierint peregrini. Id autem hætenus Do-

Epist. 269.

Epist. 270. Ut Christianos in Oriente pecunia & viis contra Saracenos adjuvèr.

Exeat apud Rogerium de Hoveden fol. 454. edit. London. an. 1596.

minus Iesus Christus, ut probaret adhuc fortius fidem nostram, & intelligeret plenius qui sunt ejus, misericorditer impedivit, manus eorum in ipsos convertens, & eos inter se multiformiter discordantes permittens adinvicem deservire, ut Christianis interim ad ipsius terræ subsidium excitatis, facilius daretur facultas recuperandi perditam, & de hostibus triumphandi. Recepimus enim litteras venerabilium fratrum nostrorum Antiochenensis & Hierosolymitan. Patriarcharum, Archiepiscoporum etiam & Episcoporum utriusque provinciae, similiter & carissimorum in Christo filiorum nostrorum Aimerici Hierosolymitan. & Leonis Armen. Regum illustrium, & dilectorum filiorum Magistrorum Hierosolymitan. Hospitalis & militiae Templi, aliorumque multorum, ipsius terræ necessitates & miseras plenius exponentes, & postulantes subsidium diutius expectatum; cum plus ibi sperent dante Domino paucos hoc tempore propter Sarracenorum discordiam profuturos, quam hactenus copiosus exercitus profuisset. Adjectum est etiam quod cum jam inter Sarracenos de pace tractetur, si prius quam subveniatur Hierosolymitan. provinciae inter eos fuerit concordia reformata, nisi Deus solus resistat, cum sit viris & viribus penè penitus destituta, non erit qui eorum possit violentiam cohibere. Nos ergo cum fratribus nostris, ascitis etiam Episcopis & aliis viris religiosis apud sedem apostolicam existentibus, de ipsius terræ subventionem tractantes, ne videremur onera gravia humeris imponere subditorum quae digito etiam movere nollemus, dicentes tantum, & aut nihil aut modicum facientes, ut à nobis ad vos & à vobis ad laicos benefaciendi deriveret exemplum, ejus exemplo qui cepit facere & docere, decimam partem omnium reddituum & proventuum nostrorum curavimus subventioni orientalis provinciae deputare, subtrahentes non modicum necessitatibus nostris, quibus, cum graviores sint solito, & ob hoc exigant graviores expensas, nostrae non sufficiunt facultates, ut ei etsi nihil largiremur de proprio, modicum saltem retribuere de suo, qui nobis sua miseratione tribuit universa. Et ut non solum in rebus, verum etiam in personis necessarium terræ sanctae subsidium destinemus, dilectos

filios nostros S. tituli sanctae Praxedis Presbyterum & P. sanctae Mariae in via lata Diaconum Cardinales, quibus jam pridem imposuimus signum crucis, illuc proposuimus destinare, qui exercitum Domini, vices nostras exequendo, praecedant, & ad eos, tanquam ad unum caput, universi recurrant. Verum quia id quasi modicum immo verè modicum ad tot necessitates ipsius provinciae sufficere nullatenus reputamus, universitati vestrae per apostolica scripta mandamus, & ex parte Dei omnipotentis in virtute sancti Spiritus sub interminatione divini iudicii districtè praecipimus, quatenus singuli vestrum saltem quadragesimam partem omnium ecclesiasticorum reddituum & proventuum suorum, prius tamen deductis usuris quarum solutio vitari non possit, in subsidium terræ sanctae convertant; omnibus Clericis tam subditis quam Praelatis qui quadragesimam ipsam sponte ac fideliter solverint; de Dei omnipotentis misericordia ac beatorum Apostolorum Petri & Pauli auctoritate confisi, quartam partem iunctae sibi poenitentiae relaxantes, dummodo nulla fraus interveniat, & pia devotio suffragetur. Sciat autem se culpabiliter durum & durè culpabilem qui tantillum subsidium in tanta necessitate creatori & redemptori suo negaverit exhibere, à quo corpus & animam & universa bona quae habet accepit; & nos, qui licet indigni, vices ejus exercemus in terris, hujus culpae duritiam nullatenus dissimulare possemus. Nec aliquo modo credatis quod per hoc in dispendium vestrum legem vobis imponere intendamus, ut à vobis imposterum quadragesima quasi debita vel consuetudinaria exigatur, immo nullum vobis ex hoc praedictum volumus generari, qui tantae necessitatis articulum nobis & vobis supervenisse dolemus, & quod similis de cetero non contingat optamus. Volumus etiam, & nihilominus vobis praecipiendo mandamus, quatenus vos, fratres Archiepiscopo & Episcopi, in metropolitana Ecclesia, vel si hoc ibi fieri propter hostilitatem vel aliud evidens impedimentum non poterit, in duobus vel tribus locis Magdeburgensis provinciae sine dilatione convenire curetis & inter vos juxta formam mandati apostolici de ipsius terræ subventionem tractare; & post reversionem suam qui-

libet vestrum in sua diocesi Concilium convocet sine mora, auctoritate nostra præcipiens Abbatibus & Prioribus tam exemptis quam aliis, Archidiaconis, & Decanis, & universis omnino Clericis in ejusdem diocesi constitutis ut iusta æstimatione proventus & redditus suos taxent, & infra tres menses post factam eis denuntiationem, quadragesimam partem valoris eorum sub ipsius Episcopi testimonio & aliquot religiosorum virorum, adhibitis nihilominus ad cautelam aliquibus laicis fidelibus & discretis, in locum idoneum ejusdem diocesis non differant consignare. Quod & nos vobis, fratres Archiepiscopo & Episcopi, sub eadem districtione mandamus. Ab hac autem generalitate monachos Cistercienses, Præmonstratenses Canonicos, Heremitas Grandimontenses & Cartusienfes excipimus, quibus super hoc mandatum injungimus speciale. Nolumus autem ut hi qui redditus suos & proventus diligenter æstimare curaverint, præmissa transgressionem districtionis incurrant, si quid non ex certa scientia, sed ignoranter potius, quadragesimam fortè subtraxerint; dum tamen postquam recognoverint defectum suum, quod minus solverint, plenariè recompensent. Si quis autem, quod absit, quadragesima taliter persolvenda aliquid ex certa scientia subtraxerit, cum dignè satisfecerit, ab hujus transgressionis debito penitus sit immunis. Nec miretur quisquam aut etiam moveatur quòd hoc sub tanta districtione præcipimus, cum summa necessitas id exposcat. Nam etsi voluntarium esse debeat divinæ servitutis obsequium, legimus tamen in evangelio de invitatis ad nuptias Dominum præcepisse ut compellerentur intrare. Mandamus præterea ut vos, fratres Archiepiscopo & Episcopi, quadragesimam ipsam per vestras dioceses instanter exactam & collectam fideliter faciatis juxta prædictam formam in tuto loco deponi, summam omnium per vestras litteras & speciales nuntios nobis, quam citius fieri poterit, expressuri. Ad hæc, in singulis Ecclesiis truncum concavum poni præcipimus, tribus clavibus consignatum; prima penes Episcopum, secunda penes Ecclesiæ sacerdotem, tertia per aliquem religiosum laicum conservandis; & in ea fideles quilibet, juxta quod eorum mentibus Dominus inspiraverit, suas eleemo-

synas deponere in remissionem suorum peccaminum moneantur, & in omnibus Ecclesiis semel in hebdomada pro remissione peccatorum, & præsertim offerentium, Missa publicè decanetur. Concedimus autem vobis, fratres Archiepiscopo & Episcopi, ut circa eos qui de bonis suis terræ sanctæ voluerint subvenire, de discretorum virorum consilio, qualitate personarum & rerum facultate pensatis, ac considerato nihilominus devotionis affectu, opus injunctæ penitentiae commutare possitis in opus elemosynæ faciendæ. Volumus insuper ut adhibitis vobis, ubi poterunt inveniri, duobus fratribus, uno Hierosolymitani Hospitalis, & alio Militiæ Templi, aliisque religiosis laicis, & discretis Militibus, vel aliis bellatoribus, qui signum dominicæ crucis assumpserint, si in suis non poterunt sumptibus transfretare, congrua de eadem summa stipendia ministratis, sufficienti ab eis cautione recepta quòd in defensione terræ orientalis per annum vel amplius juxta quantitatem subsidij commorentur, & si, quod absit, in via decesserint, susceptum subsidium non in alios usus convertant, sed reddant potius in stipendia bellatorum, qui etiam cum redierint, non prius absolvantur à præstita cautione quam litteras Regis vel Patriarchæ aut Hierosolymitani Hospitalis aut Militiæ Templi Magistri aut etiam Legati nostri vobis exhibuerint de mora ipsorum testimonium perhibentes. Quia verò summa necessitas exigit, & communis requirit utilitas, ut populus Christianus non solum in rebus sed etiam in personis contra paganos in succursum terræ sanctæ sine dilatione succurrat, fraternitati vestræ per apostolica scripta præcipiendo mandamus quatenus ad exhortandos & inducendos fideles per vos & alios viros idoneos prudenter & diligenter instetis; ut qui sufficientes fuerint ad bellum Domini præliandum, in nomine Domini Sabaoth signum crucis assumant, alij verò juxta suarum sufficientiam facultatum pias eleemosynas largiantur. Nos enim de Dei misericordia & beatorum Apostolorum Petri & Pauli auctoritate confisi, ex illa quam nobis Deus, licet indignis, ligandi & solvendi contulit potestate, omnibus qui laborem hujus itineris in personis propriis subierint & expensis, plenam peccatorum suorum, de

quibus cordis & oris egerint penitentiam, veniam indulgemus, & in retributionem justorum salutis æternæ pollicemur augmentum. Eis autem qui non in personis propriis illuc accesserint, sed in suis tantum expensis juxta facultatem & qualitatem suam viros idoneos destinauerint, illic per annum moraturos ad minus, & illis similiter qui licet in alienis expensis, in propriis tamen personis assumptæ peregrinationis laborem implerint, plenam suorum veniam concedimus peccatorum. Hujus quoque remissionis volumus esse participes, juxta quantitatem subsidij & devotionis affectum, omnes qui ad subventionem ipsius terræ de bonis suis congruè ministrabunt. Personas insuper ipsorum & bona eorum, ex quo crucem susceperint, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, necnon & sub Archiepiscoporum & omnium Prælatorum Ecclesiæ Dei defensione consistant, statuantes ut donec de ipsorum obitu vel reditu certissimè cognoscatur, integra maneant, & quieta consistant. Quòd si quisquam contra præsumperit, per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescatur. Si qui verò proficiscentium illuc ad præstandas usuras jramento tenentur astricti, vos, fratres Archiepiscopo & Episcopi, per vestras dioceses creditores eorum, sublato appellationis obstaculo, eadem distractione cogatis ut eos à sacramento penitus absolventes, ab usurarum ulterius exactione desistant. Quòd si quisquam creditorum eos ad solutionem coegerit usurarum, eum ad restitutionem earum sublato appellationis obstaculo distractione simili compellatis. Iudæos verò ad remittendas ipsis usuras per secularem compelli præcipimus potestatem, & donec eas remiserint, ab universis Christi fidelibus tam in mercimoniis quàm aliis per excommunicationis sententiam eis jubemus communionem omnimodam denegari. Horum autem vos, fratres Archiepiscopo & Episcopi, singulos in suis diocesis executores esse volumus & mandamus, quæ tam diligenter & fideliter exequamini, ut in districto novissimæ discussionis examine, cum astabitis ante tribunal Christi, dignam debeatis reddere rationem. Datum Laterani II. Kalendas Januarij. [*Apud Rogerium de Hoveden*, VI. Kal. Januarij, pontifi-

*Vide Concil.
Monspel. habitum
an. 1195.
cap. 6.*

catus nostri anno secundo.

In eundem modum scriptum est per totam Alemantiam, per Thusciam, per Lombardiam, per regnum Franciæ, per regnum Angliæ, per regnum Vngariæ, per Sclavoniam, per Hyberniam, per regnum Scotiæ.

*VNIVERSIS CHRISTI FIDELIBVS
per Viennensem provinciam constitutis.*

Nisi nobis dictum à Domino per Prophetam & in Propheta sciremus, *Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam*, nisi ad pastorale crederemus officium pertinere quod inquit Apostolus, *Insta opportundè, importundè, argue, obsecra, increpa*, nisi gregis domini nobis esset cura commissa, possemus nunc tandem à clamore desistere, cum etsi tuba exhortationis nostræ sæpe sonum dederit non incertum, exhortando populum Christianum ad terræ sanctæ succursum, paucos tamen adhuc ad bellandum bellum Domini excitavit. Quia verò major instat necessitas quàm unquam institerit ut ipsi terræ celeriter succurratur, & de succursu speratur major quàm unquam provenerit utilitas proventura, clamamus ad vos, & pro illo clamamus qui voce magna clamando spiritum pro vobis emisit in cruce, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis, ut vos ab æternæ mortis eriperet cruciatus, qui clamat etiam per se ipsum, & dicit: *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me.* Recepimus enim litteras venerabilium fratrum nostrorum Antiochen. & Hierosolymitan. Patriarcharum, Archiepiscoporum etiam & Episcoporum utriusque provinciæ, & carissimorum in Christo filiorum nostrorum A. Hierosolym. & L. Armen. Regum illustrium, similiter & Magistrorum Hierosolymitani Hospitalis & Militiæ Templi: quibus nobis exposuerunt necessitates & miseras terræ sanctæ, asserentes inter alia, quòd cum hætenus Dominus per discordiam Sarracenorum, qui se ipsos impugnant, orientali provinciæ pepercisset, & jam nunc inter eos de pace tractetur, si prius quàm redeant ad concordiam congruum subsidium mitteretur, sperant pro certo quòd facile posset hoc tempore orientalis provincia liberari. Si autem prius redierint ad concordiam quàm subsidium destineretur, timeretur ab omnibus quòd residuum terræ

*Epist. 271.
Ejusdem argu-
menti cum se-
periore.*